

TRIENNALE FOR TEKSTIL

Triennale 06 tekstil fiber lær
Oslo Kunstforening og galleri soft
9. september – 8. oktober 2006

Triennale 2002 tekstil fiber ble kritisert for å gi et ufriskt bilde av norsk tekstilkunst. Det samme kan definitivt ikke sies om årets triennale som tvert imot viser at tekstil er et livskraftig, relevant og kunstnerisk interessant felt. Utstillingen holder et høyt kvalitetsnivå; og selv om den tradisjonelle billedveven er nesten helt fraværende, bugner utstillingen av arbeider som er vakre og sanselige, røffe og rare, humoristiske og tankevekkende. Triennale 06 vitner også om at tekstilkunsten er i endring. Vi møter et utvidet tekstilbegrep som åpner seg mot andre kunstformer og inkluderer installasjon, video og performance.

Kunsthåndverksprisen

Franz Schmidts installasjon/prosjekt T-shirts for MONKEYBIZ, representerer nettopp en slik utvidelse av hva tekstilkunst kan være, og han mottok velfortjent årets Kunsthåndverkpris. Kunstneren gjennomførte i fjor en workshop i Cape Town for en gruppe kvinner fra townshipene utenfor byen. På workshopen fikk kvinnene opplæring i å sy og dekorere t-skjorter for hånd, med utgangspunkt i brukte materialer. Hensikten var å gi dem mulighet til å sette i gang hjemmeproduksjon uten å behøve å investere i dyrt utstyr. Schmidt hadde på forhånd laget designforslag og prototyper, men uttrykket i t-skjortene endret seg underveis etter som deltakerne også tilførte egne ideer og løsninger. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med den sør-afrikanske håndverksbedriften MONKEYBIZ og det norske importfirmaet ISANDI.

Selve installasjonen bestod av t-skjorter fra ulike stadier i prosjektet, fotografier fra workshopen, samt en forklarende tekst. T-skjortene er uformelle og brukervennlige; preget av et slags røft raffinement. De er et godt eksempel på såkalt «3rd hand design». I tillegg fremstår prosjektet som en tydelig representant for dagens samfunnsengasjerte og relasjonelt orienterte kunst. Det gjør også Maria Manuela Rodriguez' prosjekt GIVEMEMORE som hun har arbeidet med de siste par årene. På Triennialens installasjon og performance GIVEMEMORE fikser for deg, omskapte hun et hjørne av kunstforeningen til systue, oppfordret publikum til å ta med klær som de ikke brukte, og sydde dem om gratis.

Forholdet mellom de konkrete plaggene og sammenhengene de inngår i spiller en viktig

FAKTA OM TRIENNALEN 06

565 arbeider av 187 kunstnere ble innsendt, 64 arbeider av 53 kunstnere ble antatt

Jury

Eva Schjølberg (leder), tekstil – Inger Johanne Rasmussen, tekstil – Heidi Sand, metall – Ann Kathrin Samuelsen, tekstil – Kirsti Bræin, fagansvarlig, Institutt for klær og kostymer, Kunsthøgskolen i Oslo – Love Jönsson, kunstkritiker og skribent, Göteborg, Sverige

Nettkatalog, invitasjonskort, plakat

Grafisk designer Dag Hensten, Metallic Avocado

Besøkende

2250

Kunsthåndverksprisen 2006

Franz Schmidt: T-shirts for MONKEYBIZ

Prisjury

Eva Schjølberg, kunsthåndverker, tekstil

– Harald Solberg, direktør ved Bomuldsfabriken

Kunsthall, Arendal

Til Göteborg

Et større utdrag av utstillingen vil bli vist i Röhsska museet för konsthantverk och design i Göteborg

vinteren/våren 2007.

rolle i begge disse prosjektene. De berører blant annet spørsmål om produksjons- og arbeidsforhold, og om ressursbruk og forbruksmønstre. Man kan selvfølgelig hevde at dette er prosjekter preget av det politisk korrekte. Jeg synes likevel de peker på interessante muligheter for tekstilkunsten; i spenningsfeltet mellom vårt personlige forhold til tekstilene vi omgir oss med og det globale nettverket tekstiler er en del av. Prosjektene setter også kunstnerrollen i perspektiv, i det kunstnerne opptre like mye som kunnskapsleverandører og igangsettere, som skapere av unike objekter.

Bente Knudsen Sanden:
«Sol i sorg»,
kartonasjeteknikk,
laminert tekstil i form,
bomull/organza, i
kombinasjon med skinn
og finer, 2005.

Foto: Jens Hamran.

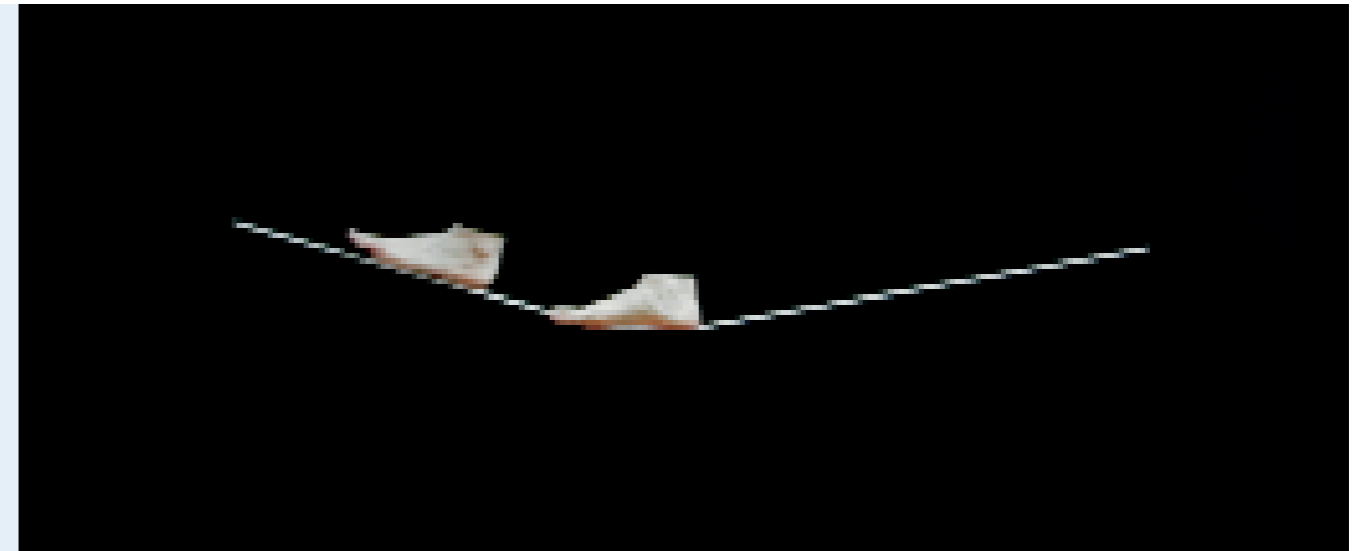

Gjenbruk

Gjenbruk fremstår som det klart mest iøynefallende felles tema på årets triennale. Drøyt 1/3 av deltakerne forholder seg til brukte materialer i sine arbeider, og spesielt viser flere av triennialens ferskeste deltakere at gjenbruksstrategien har et stort potensial.

Et av de beste arbeidene er Siri Ensruds «Plansjer», der gjenbruk nærmest er gjort til vitenskap. Ensrud har samlet, klippet ut og montert opp bortimot 500 tekstilblomster og skapt sitt eget arkiv; et slags tekstilblomstenes herbarium som også kan sees som en personlig minnebok. Plansjene er ledsaget av et nummerert oversiktskart, og hver blomst er gitt en kort beskrivelse og opplysninger om hvor den stammer fra. Blant annet finnes her gaver, loppemarkedfunn, og en blomst fra oldemor Petras amerikakjole. Prosjektet balanserer mellom det systematiske og det visuelt overdådige. Det dokumenterer blomstermotivets utbredelse i ulike former for tekstiler, og kan dessuten sees som et originalt bidrag til blomstermotivets i kunsten. Arbeidet er en flott oppfølger til knappeprosjektet Ensrud viste ved avgangsutstillingen ved KhiO i 2003, og bekrefter hennes evne til å finne en god balanse mellom det konseptuelle og det visuelle.

Anne-Gry Løland, som fullførte sin master ved KhiB tidligere i år, tar i sitt arbeid «Rose 2» også utgangspunkt i brukte tekstiler med blomstermønstre. Men resultatet er et helt annet. Utbrenningsteknikken hun benytter etterlater tekstilene som skjøre og luftige garn. Bare fragmenter av stoffet står igjen. Flere av triennialens yngre utøvere viser en påfallende fascinasjon for 1970-tallets tekstilverden, og også Lølands grønne og brune tekstilfragmenter har umiskjennelig 70-talls-preg. Forgjenge-

ligheten og tidens gang er sentrale temaer her, men mer spesifikt kan det se ut til at den nære fortid utsettes for en form for minne- eller glemselsarbeid.

En tredje nyutdannet kandidat det er verdt å merke seg, er Hanne Melby (KhiO, 2005). I «Orient I og II» har hun omformet orientalske tepper til troféaktige dyrefeller. Det er vanskelig ikke å tolke disse arbeidene i lys av den aktuelle verdenssituasjonen; som en besk kommentar til forholdet mellom Vesten og Østen.

Juryens grep

Hva så med de arbeidene som ikke faller inn under gjenbrukstemaet? Her står undertegnede overfor et luksusproblem: Det er rett og slett så mange verk som fortjener omtale at det er pinefullt å måtte velge bort. Men la meg først kommentere juryens arbeid. Den fortjener nemlig ros for å ha foretatt en omsorgsfull montering, som lar svært mange av de utstilte arbeidene komme til sin rett. Det viktigste unntaket er salen viet klesdesign. Den fremstår overfylt og uforløst. Marit Eken Kalagers tre spenstige og formsikre ullkjoler klarer likevel å heve seg over den visuelle uroen. Men for øvrig oppnår juryen å skape mange gode konstallasjoner mellom verk. Eksempelvis synliggjøres slektskap mellom mønstre ved at Yukiko Yamaguchis vevnad (en av de få!) er montert i samme rom som Hilde Renée Opdals 70-tallsinspirerte vegginstallasjon. I et annet rom er Trine Mauritz Eriksens store veggtekstil i shiboriteknikk («Mens vi venter») stilt sammen med utstillingens eneste videoarbeid: Ellen Sofie Griegels «Balanse». Griegels video viser ganske enkelt en person som balanserer på line (vi ser kun føttene). Det er et meditativt arbeid hvor det tekstile er redusert til en enkelt tråd. Tross spranget i teknikk, står disse to

arbeidene forbausende godt til hverandre.

Juryen har, slik juryleder uttrykte det på pressevisningen, forsøkt å gi hvert rom ulik «temperatur», og dette er tydelig ikke minst i det rommet hvor Eriksens og Griegels arbeider henger. Her vises mange av utstillingens mer formalt orienterte verk, flere av dem op-art-beslektet. Fargeskalaen er behersket og en stor del av arbeidene går i svart/hvitt. Det er også påfallende at mange av utstillingens mer erfarne utøvere er samlet her. (Blant annet May Bente Aronsen og Marianne Tjønn.) Her befinner seg ved særdeles sensuell bruk av materialer: Hvitt bomull/organza stoff, lagt i sirlig mønster så det danner en slags rund halvkule, står mot mykt, svart semsket skinn. Tittelen er fristende å lese som en referanse til melankoliens sorte sol som Julia Kristeva skriver om.

Andre former for slektskap arbeidene i mellom kan leses på tvers av måten de er montert på. For eksempel tilfører flere av utstillerne en ny og uventet dimensjon til hverdagslige objekter. Siri Berqvams «The familiar which has become strange», en serie tekstile kopier av velkjent emballasje (makrell i tomatbokser, rosinesker, Friele kaffeposer osv.) er det mest iøynefallende eksempelet. Borghild Rudjord Unneland klarer på sin side å underliggjøre noe så grått og trivielt som gulvvask. Hennes installasjon «Collection of maps», består av en samling veltete plastbøtter som det tilsynelatende renner skittent vann ut av. «Vanddammen» (laget av filt) antar karakter av øyer eller landområder.

Marianne Pedersen tar i sitt arbeid «Knute på tråden» utgangspunkt i et feminint objekt: håndvesken. I hennes tilfelle har vesken åpnet seg og ut strømmer et virvar av forskjellige gjenstander og beskjeder på små lapper, samt

Ellen Sofie Griegel: «Balanse», 2006. Video.

Foto: Jens Hamran.

en rød tråd som en ørliten kvinnefigurer strever med å balansere på. Til slutt må også Alexander Grüners fotografi «Jeg, meg og mitt – Don Juan sitt», nevnes. Fotografiet viser kunstneren selv, hans bil og hans hund, alle iført matchende tekstiler. Dette humoristiske arbeidet kommenterer vår tilbøyelighet til å sette vårt eget preg på ting, men tematiserer også tekstilers betydning som beskyttelse og identitetsskaper. Grüner vant kunsthåndverksprisen på forrige tekstiltriennale og bekrefter her sin posisjon som en av våre mest interessante tekstilkunstnere.

Dette årets Triennale markerer at den materialbaserte utstillingsmodellen som ble innført i 2002 er i gang med andre runde. Man kan spørre seg om det er relevant å basere en utstilling på materialtilhørighet. Vurdert ut fra Triennale 2006 synes svaret å være ja. Ikke slik at tekstil alltid bør vises sammen med annen tekstilkunst, men noen ganger kan være på sin plass å se verden med et «tekstilt» blikk. Utstillingen omfatter både kunsthåndverk, billedkunst og design, og forholder seg, slik jeg ser det, ganske uanstrengt til disse kategoriene og skillene mellom dem. Dette understrekes ved at NTKs galleri soft tas i bruk, selv om utstillingen formelt arrangeres av Norske Kunsthåndverkere. Utstillingen omfatter også arbeider som på en meningsfylt måte binder disse tre kategoriene sammen i ett og samme prosjekt, slik Schmidt gjør det i T-shirts for MONKEYBIZ.

Torild Gjesvik